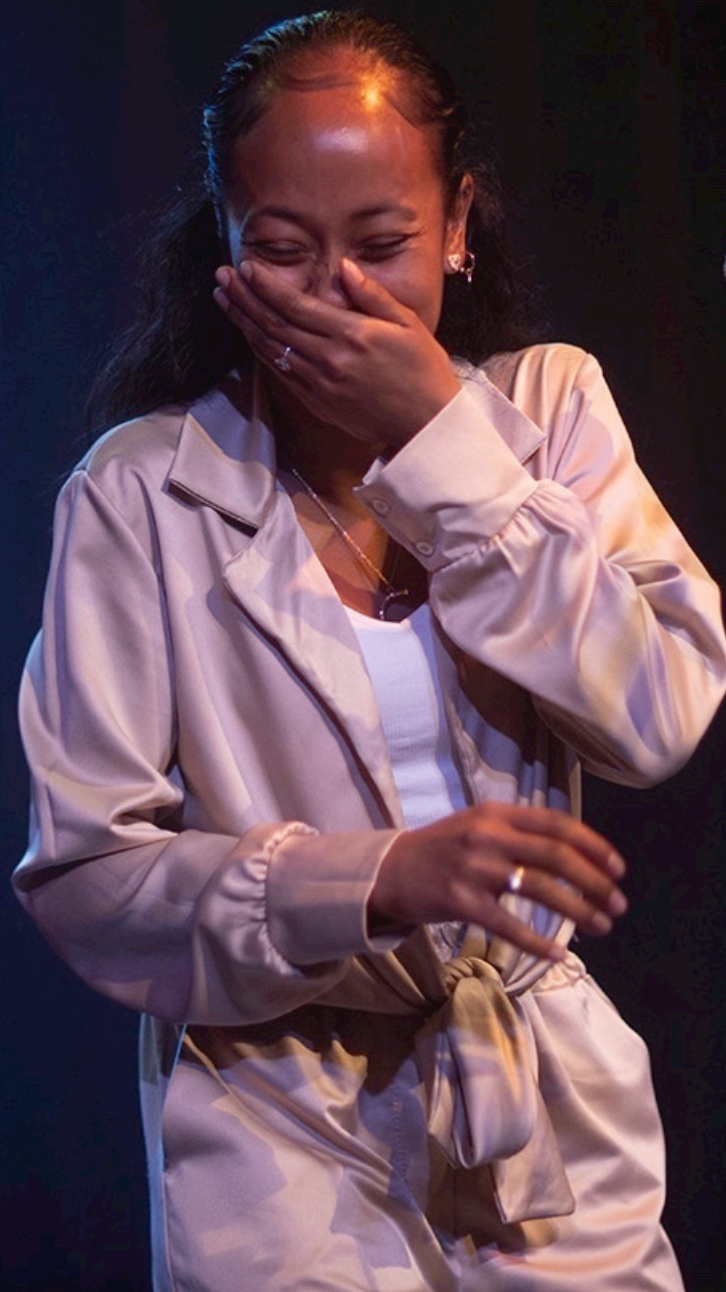

DE ONSBANK – METHODE

Samen met jongeren bouwen aan een toekomst zonder schulden

ONSbank

INHOUDSOPGAVE

3 Routekaart

4 Probleemsituatie

6 Werkwijze

7 Beoogde resultaten

Jongeren
Schuldeisers

8 Aanpak

Theory of change – deelnemer
Theory of change – Schuldeiser / creditmanager

10 Opbouw basistraject

Vorbereidingsfase
Intake
Schuldrust
Gezamenlijke kennismaking
Culturele workshops
Afronding van het traject
Na ONSbank

13 Cultureel workshopprogramma

19 Rollen

Projectleider
Groepscoach
Schuldrustcoach
Jobcoach
Programmamaker
Workshopleider
Samenwerkingspartners

21 Profiel deelnemer

22 Waarom kunst en cultuur?

23 Onderzoek en evaluatie

25 Contact

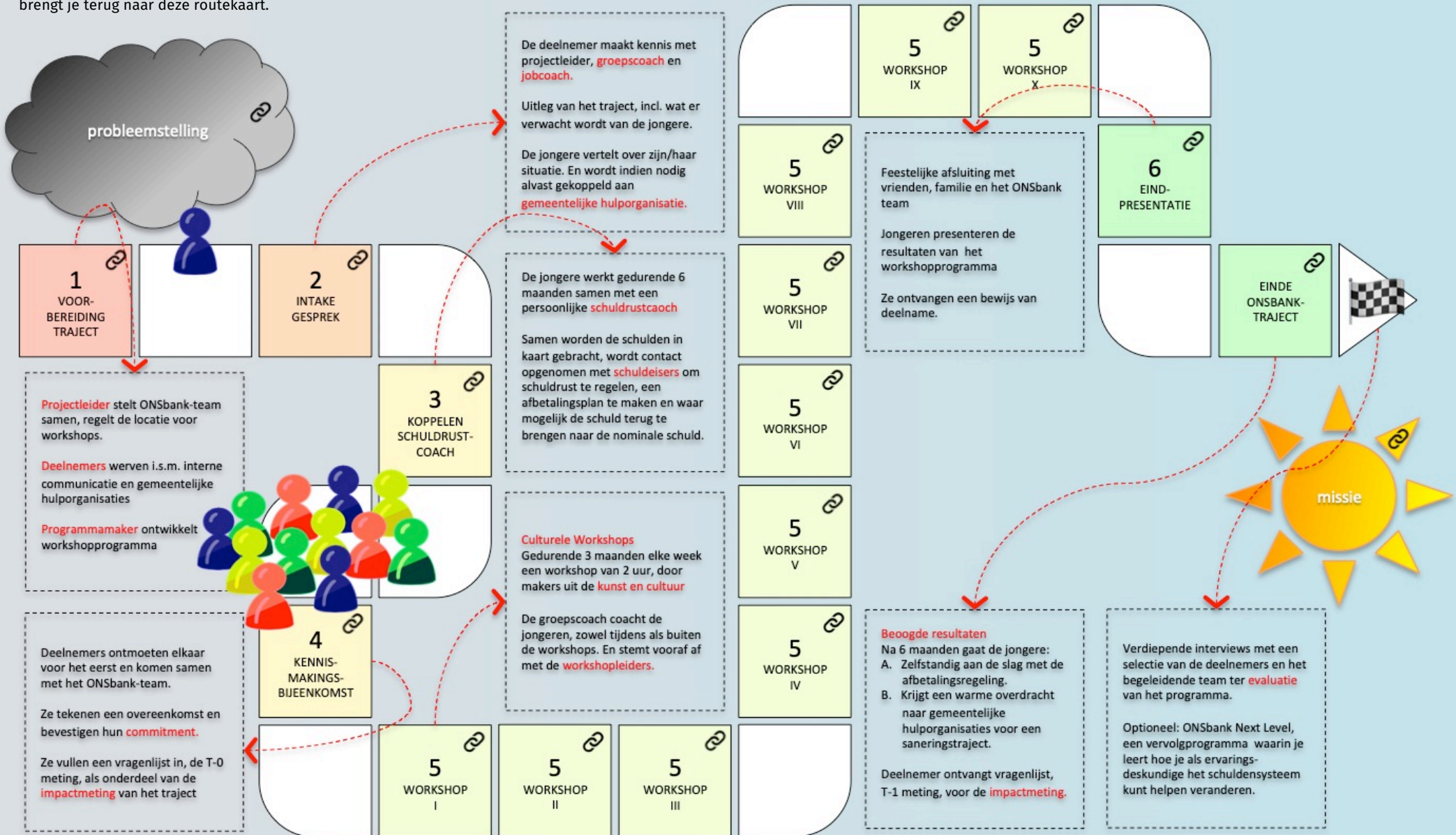

Deze handreiking werd gemaakt in opdracht van het Ministerie van VWS en Kansfonds. Zij maakten tevens twee recente trajecten in Amsterdam en Rotterdam mogelijk als onderdeel van hun Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren.

Het delen van het beeldmateriaal en de tekstuele inhoud in dit document mag uitsluitend na ontvangst van schriftelijke toestemming door Stichting ONSbank.

ROUTEKAART

Klik op de linkjes op de kaart om over de verschillende onderdelen in onze methode te lezen. De homeknop rechts boven op de pagina's brengt je terug naar deze routekaart.

PROBLEEMSITUATIE

Een valse start

In Nederland kampen steeds meer jongeren met problematische schulden. Dit zijn schulden die niet binnen 36 maanden terugbetaald kunnen worden.¹ Omdat schulden vaak een belemmering vormen voor jongeren om een opleiding te volgen of aan het werk te gaan, zijn de gevolgen van problematische schulden op deze leeftijd groter dan alleen de financiële schade. Het betekent dat jonge mensen, aan het begin van een volwassen leven, belemmerd worden om stappen te zetten en een zelfstandig leven op te bouwen. Een deel van deze jongeren onttrekt zich zelfs geheel aan maatschappelijke deelname. Ze schrijven zich uit van hun woonadres om hun schulden te ontduiken of om hun familie te ontlasten. Dit betekent dat een groot deel van deze schulden in praktijk nooit meer terugbetaald worden.²

Schaarste zorgt voor vicieuze cirkel

Hoewel schuldproblemen voorkomen in alle lagen van de bevolking, krijgen bepaalde bevolkingsgroepen er relatief vaker mee te maken. Onderzoek laat zien dat dit met verschillende factoren te maken heeft. Een van deze factoren is opgroeien in schaarste. Wanneer de ouders van jongeren zelf ook weinig financiële ruimte hebben, is er bijvoorbeeld minder vangnet om kleine betalingsachterstanden op te vangen. Daarnaast hebben deze jongeren vaak van huis uit onvoldoende financiële educatie meegekregen. Onderzoek toont aan dat zelfs de hersenstructuur beïnvloed wordt door het opgroeien in een stresssituatie³ Als laatste is bekend dat gedrag een belangrijke factor vormt bij het problematisch worden van schulden, maar dat het ook zo is dat schuldproblemen gedrag beïnvloeden. Schulden kunnen het zelfbeeld negatief beïnvloeden. Mensen voelen zich slacht-

offer van een systeem, of gaan zelfs denken dat een normaal leven niet voor hen is weggelegd.⁴

Schuldproblemen zijn vaak lastig op te lossen. Een belangrijke reden hiervoor is dat armoede en schuldproblemen ervoor zorgen dat mensen in de overlevingsstand gaan staan. De stress over de vraag hoe de week of zelfs de dag door te komen, legt een groot beslag op iemands hersencapaciteit. Zelfs dusdanig dat iemands IQ tijdelijk tot wel 13 punten kan dalen. Het overleven van dag tot dag staat capaciteiten zoals het maken van een planning in de weg, met name het maken van een plan op de lange termijn. Dit is een grote reden voor het ontstaan van een vicieuze cirkel van problemen, omdat juist het denken aan de lange termijn zo nodig is voor het oplossen van een schuldprobleem.⁵

Schuldig

Daarnaast zijn er ook een aantal maatschappelijke factoren die een duurzame oplossing van deze problemen in de weg staan. Dit is bijvoorbeeld de culturele dimensie dat in Nederland algemeen verondersteld wordt, dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun schulden, waardoor omgevingsfactoren onderbelicht blijven. Hierdoor is de methode van boetes en dreigingen nog steeds de meest gebruikelijke aanpak van schuldeisers om ervoor te zorgen dat de schulden terug worden betaald. Inmiddels is echter bekend dat de prikkel van boetes en dreigingen alleen werkt in het geval dat mensen wel kunnen betalen, maar niet willen. De meeste mensen willen echter wel terugbetalen, maar kunnen dit gewoonweg niet. In het laatste geval zorgen boetes en bedreigingen er alleen maar voor dat het probleem zich snel verergerd.⁶

¹ Rapport 'Impact. Hoe beïnvloeden schulden het gedrag van mensen?' door Nadja Jungman en Peter Westdorp.

² Zie bijvoorbeeld ook het rapport 'Voor mijn gevoel had ik veel geld. Jongvolwassenen en schulden.', Florieke Westhof en Lennart de Ruig m.m.v. Mirjam Tom, 2015

³ Sendhil Mullainathan en Eldar Shafir, *Schaarste*, 2013.

⁴ Rapport 'Impact. Hoe beïnvloeden schulden het gedrag van mensen?' door Nadja Jungman en Peter Westdorp. Uitgegeven door de Hogeschool van Utrecht, januari 2016.

⁵ Sendhil Mullainathan, Eldar Shafir, *Schaarste*, Maven Publishing, 2013 (1^e Nederlandse druk)

⁶ Zie verschillende onderzoeken zoals: Nick Huls, 'Vergeef ons vaker onze schulden. Naar een schone lei 2.0', 2016; De Nationale Ombudsman, 'Invorderen vanuit het burgerperspectief. Onderzoek naar knelpunten die burgers ervaren bij het invorderen van schulden door de overheid', februari 2019.

Gedragsverandering

Een andere factor die een duurzame oplossing in de weg staat, is dat jongeren alleen geholpen kunnen worden door de reguliere schuldhulpverlening als ze ergens ingeschreven staan en inkomen hebben. In situaties waarin de nood het hoogst is, voldoen veel jongeren echter niet aan deze eisen. Daarnaast is er door de hoge *case load* in de reguliere schuldhulpverlening weinig tijd om aandacht te besteden aan de onderliggende problemen die de schulden hebben veroorzaakt. Onderzoek laat bijvoorbeeld zien dat er relatief veel terugval is bij mensen die een schuldtraject zoals de Wnsp hebben doorlopen, omdat daar geen verdere ondersteuning bij komt kijken.⁷ Hulpverleners zouden in de hulp die zij aanbieden dus meer ruimte moeten krijgen om aandacht te geven. Om duurzaam uit de schuldproblemen te komen is meer aandacht nodig voor de gedragsverandering die dit vereist. Zoals bijvoorbeeld het recente rapport *'Impact. Hoe beïnvloeden schulden het gedrag van mensen'* laat zien, zou er in de hulpverlening bijvoorbeeld meer aandacht moeten zijn voor het definiëren van de kernwaarden in hun leven, het reguleren van emoties, veerkrachtig worden en belemmerende emoties te leren herkennen.⁸

⁷ Robert Scholte, Lucy Kok, 'Budgetbeheer tijdens schuldbemiddeling is effectief tegen terugval' in *Sociaal Bestek*, februari/maart 2017

⁸ Rapport *'Impact. Hoe beïnvloeden schulden het gedrag van mensen?'* door Nadja Jungman en Peter Wesdorp. Uitgegeven door de Hogeschool van Utrecht, januari 2016,

Bij de afsluitende presentatie worden resultaten en toekomstdromen van de deelnemers getoond, benoemd en gevierd, in aanwezigheid van vrienden en familie. Foto: Optreden door deelnemer tijdens de presentatie van het ONSbank-traject in Zaanstad, 2020

WERKWIJZE

Aandacht voor de persoon

Stichting ONSbank richt zich op bovenstaande problemen en biedt een programma aan dat met name bedoeld is voor de eerste stabilisatiefase van problematische schulden. In het ONSbank programma kun je altijd instromen, ook als je geen woonadres of inkomen hebt. Als kleine stichting werken we snel; we hebben korte lijntjes binnen het team en is er ruimte voor persoonlijke aandacht voor de deelnemer. Daarnaast krijgt de deelnemer begeleiding die niet alleen gaat over de financiële situatie, maar die zich ook richt op het verlagen van stress, het aangaan van de verantwoordelijkheid voor de situatie en het versterken van zelfvertrouwen en geloven in eigen kunnen.

Doordat het ONSbank traject speciaal voor jongeren is ontwikkeld, voelen zij zich gehoord en gezien en kunnen ze groeien. We reiken hen de tools aan om aan een toekomst te bouwen die elke jongere in Nederland verdient. Na het ONSbank-traject zijn ze niet alleen op weg naar een schuldenvrij bestaan, maar hebben ze de energie, zelfreflectie en dromen om actief aan de samenleving bij te dragen.

Missie

ONSbank streeft naar een meer menselijke omgang met schuldproblemen, specifiek onder jongvolwassenen tussen de 18 en 27 jaar. Wat we hiermee bedoelen is, dat er in de eerste plaats meer aandacht moet komen voor de persoonlijke situatie van jongeren met schulden. We moeten af van het benaderen van mensen als nummer in het systeem en meer investeren in persoonlijk contact. Dit betekent ook dat we schulden niet langer moeten beschouwen als een opzichzelfstaand probleem, maar als ingebed binnen de maatschappij.

ONSbank pakt de onderliggende problematiek van problematische schulden aan, zodat deze jongeren weer grip krijgen op hun financiële en persoonlijke situatie. Om dit te bewerkstelligen is samenwerking met alle 'probleemeigenaren' noodzakelijk – zowel jongeren met schuldproblemen, als schuldeisers. We spreken hier bewust van 'probleemeigenaren', omdat we hiermee willen aangeven dat het

probleem niet alleen maar ligt bij degene die de schuld is aangegaan maar dat het systeem medeverantwoordelijk is voor de oplossing. We werken daarom nauw samen met individuen en partijen uit de financiële sector.

Een traject duurt in totaal 6 maanden en is kosteloos voor de deelnemers en wordt gefinancierd door derden, zoals het ministerie van VWS, diverse fondsen (waaronder Kansfonds) en de gemeenten waarmee we samenwerken. Daarnaast bestaat een belangrijk deel van ons team uit vrijwilligers.

Implementatie

Het eerste ONSbank-traject vond plaats in Amsterdam in 2016. Sindsdien hebben we het programma uitgevoerd in de gemeente Arnhem, Zaandam en Rotterdam.

Het ONSbank-traject is een aanvulling op het bestaande systeem en komt het best tot zijn recht in samenwerking met de gemeente en de diverse schuldhulpinstanties.

Het ONSbank-traject is eenvoudig te implementeren door gemeenten, als voortraject (motivatiefase) voor hun reguliere schuldhulpaanpak voor jongeren. Met name in de aanloopfase naar een regulier saneringstraject kan ONSbank van grote meerwaarde zijn. Door onze intensieve individuele en groepscoaching zetten we de deelnemer op 'aan' en is er een grotere kans dat de jongere het saneringstraject positief doorloopt en er geen uitval of terugval is.

Het traject dat we in 2021 in samenwerking met de gemeente Rotterdam uitvoerden is hiervan een ideaal voorbeeld. Dit traject werd mogelijk gemaakt met ondersteuning door het Ministerie van VWS en Kansfonds i.h.k.v. hun Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren. De gemeente selecteerde zelf een groep jongeren en onze schuldrustcoaches werden vanaf de start gekoppeld aan de lokale schuldhulpverleners. Hierdoor werden de jongeren ondersteund door de expertise van meerdere partijen.

BEOOGDE RESULTATEN

Jongeren

ONSbank richt zich op de eerste stabilisatiefase van problematische schulden. Ons doel is dat jongeren aan het einde van het traject grip heeft op zijn of haar financiële en persoonlijke situatie. Afhankelijk van de ernst van de schuldproblemen en de aflossingscapaciteit kan een jongere op twee manieren uitstromen uit ons programma:

1. *Deelnemer kan zelf verder.*

De deelnemer heeft grip op financiële situatie. Dit betekent dat hij/zij weet wat zijn/haar inkomen en lasten zijn, een schuldenoverzicht heeft en realistische betalingsregelingen heeft bij de betreffende schuldeisers. Daarnaast weet de deelnemer dat hij/zij daarin iets te doen heeft. De deelnemer heeft het vertrouwen ontwikkeld dat hij/zij dat ook zelf kan en gaat daarbij uit van eigen kracht.

2. *Deelnemer heeft grip op financiële situatie maar heeft op bepaalde vlakken nog hulp nodig.*

ONSbank verzorgt een warme overdracht aan de benodigde hulporganisaties met een afsluitende, schriftelijke communicatie waarin deze overdracht bevestigd wordt. Vanaf dat moment is de jongere niet meer een deelnemer van ONSbank.

Schuldeisers

ONSbank is er niet alleen voor de jongeren, we vinden ook dat er wat moet veranderen in het financiële systeem. Om dit te bewerkstelligen werkt ONSbank actief samen met schuldeisende partijen (zowel primaire als secundaire schuldeisers). We vragen de schuldeisers dat zij zich engageren met de jongeren. De jongere gaat het gesprek met diens schuldeisers aan onder begeleiding van een van de schuldrustcoaches van ONSbank. Doel is allereerst het creëren van schuldrust bij aanvang van het programma, schuldrust bestaat uit een periode van 6 maanden waarin de schulden door de schuldeisers worden bevroren. Ten tweede, afspraken te maken met de schuldeiser over een haalbare afbetalingsregeling voor na de schuldrustperiode. Als laatste wordt de schuldeiser bewogen om het verschuldigde bedrag terug te brengen naar de nominale schuld, dus zonder rente, boetes en administratiekosten.

ONSbank werkt bewust met schuldrustcoaches die werkzaam zijn als creditmanagers. Deze schuldrustcoaches helpen in de bemiddeling naar schuldeisende partijen en kunnen, als collega schuldeiser, andere paden bewandelen dan de reguliere hulpverlening. Daarnaast krijgen zij van dichtbij inzicht in het perspectief en de positie van jongeren met schulden, waardoor zij binnen hun werkveld als ambassadeur fungeren voor een meer menselijke benadering van mensen met problematische schulden.

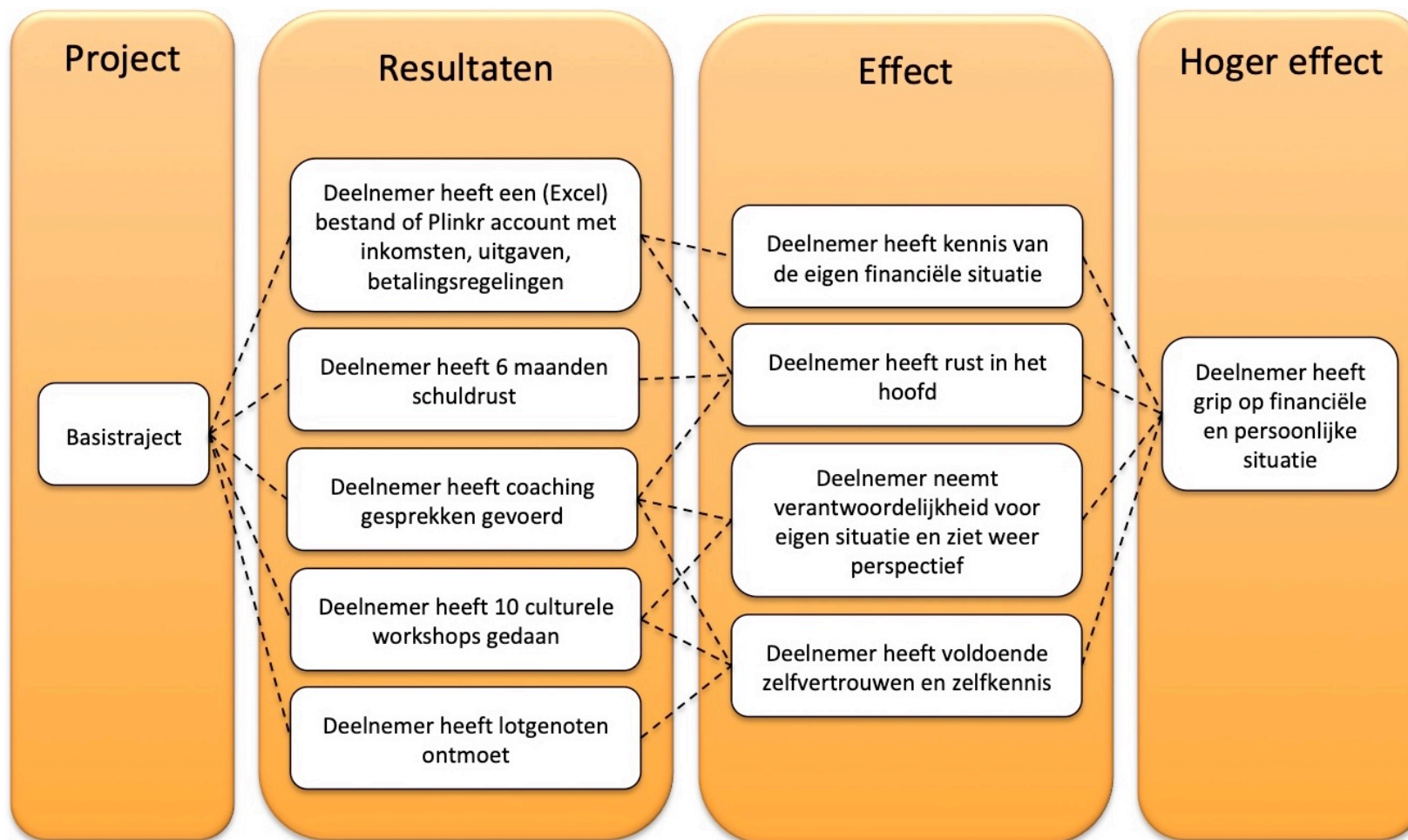
Een samenwerking met stichting ONSbank geeft schuldeisende partijen handelingsperspectief om daadwerkelijk maatschappelijk verantwoord te ondernemen en biedt beter inzicht in hoe om te gaan met deze doelgroep.

AANPAK

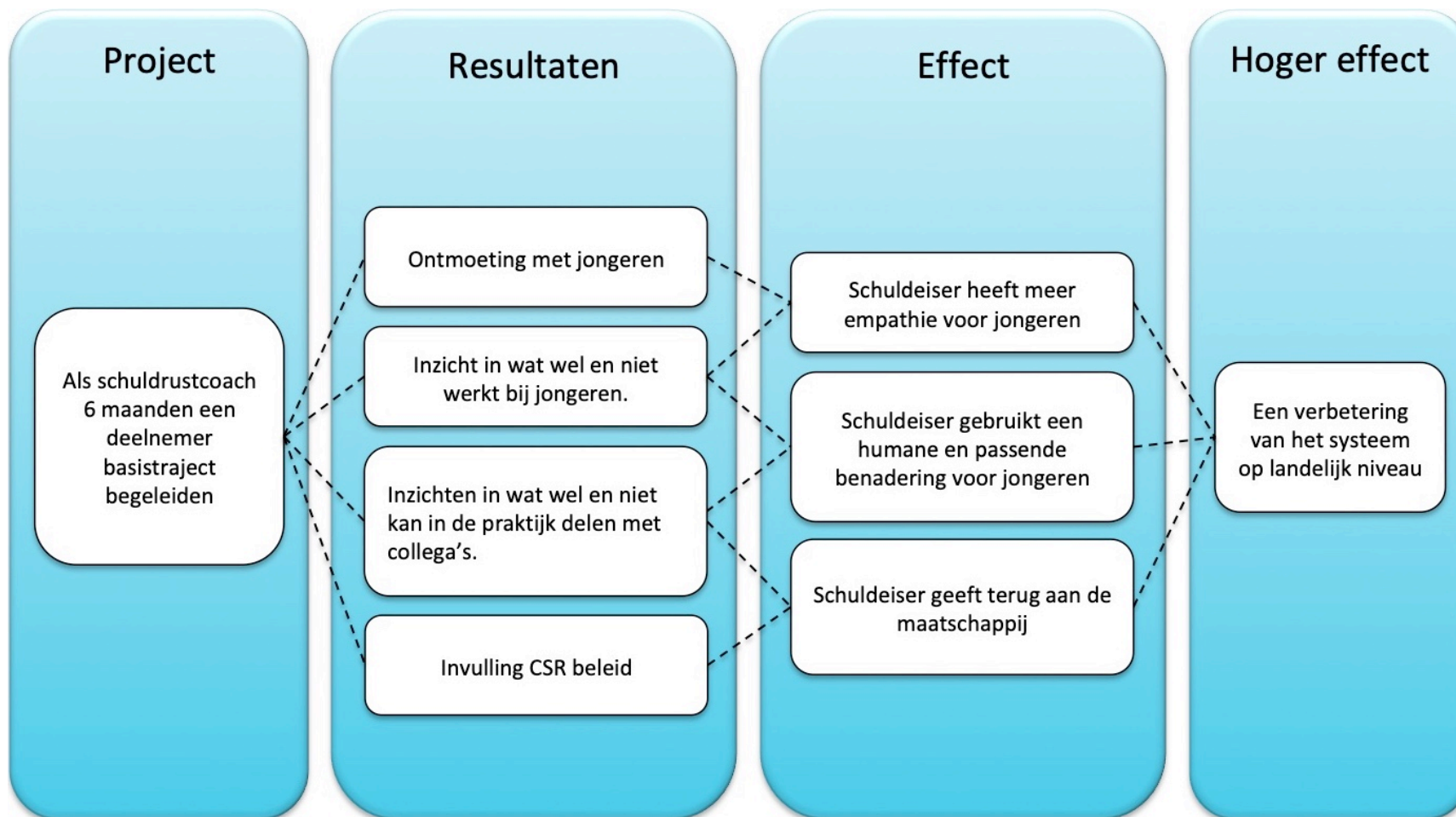
Onze aanpak hebben we gevisualiseerd volgens de Theory of Change. Onderstaande modellen laten zien wat wij aanbieden (activiteit), welke elementen er in het basistracject zitten (output), welk direct effect deze elementen hebben op de deelnemer en de schuldeiser en hoe dit bijdraagt aan het doel van het basistracject.

Theory of Change - Stakeholder: deelnemer

Theory of Change - Stakeholder: schuldrustcoach (vrijwillige creditmanager bij schuldeisende partij)

OPBOUW BASISTRAJECT

Hieronder beschrijven we stap voor stap hoe het basistraject van ONSbank is opgebouwd

Vorbereidingsfase

- Projectleider stelt voorafgaand aan het traject een team samen, met daarin schuldrustcoaches, een programmamaker, een groepscoach en een jobcoach (een uitgebreidere beschrijving van de rollen op pag.19).
- In deze fase worden tevens de deelnemers voor het traject geworven, zowel via online media als offline partners. Via sociale media wordt het traject onder de aandacht gebracht. Ook wijzen oud-deelnemers vaak vrienden en kennissen op het bestaan van ONSbank.
- Er wordt samenwerking gezocht met gemeente (jongerenloket), maatschappelijke dienstverlening, jeugdzorg, sociale wijkteams, jongeren servicepunten. Met samenwerkende partijen worden afspraken gemaakt over het aandragen van jongeren en hun begeleiding tijdens en na het traject.
- Potentiele deelnemers melden zich aan via de website of worden aangemeld door een begeleider van hun zorg- of welzijnsinstelling.
- De programmamaker gaat alvast aan de slag met de invulling van het workshopprogramma.

Wij besteden veel aandacht en tijd aan de verstandhouding en samenwerking met gemeentelijke hulpinstanties. Het is belangrijk om met hen goede afspraken te kunnen maken over de samenwerking voorafgaand aan het traject en voor daarna. Daarnaast is goed contact met deze partners belangrijk voor vervolgttrajecten in dezelfde stad of regio.

Intake

Na aanmelding heeft de deelnemer een intakegesprek met de groepscoach, projectleider en jobcoach. In dit gesprek wordt de persoonlijke situatie van de deel-

nemer in kaart gebracht. Ook wordt de deelnemer verteld over de opzet van het basistraject, wat hij/zij kan verwachten en wat ONSbank van de deelnemer verwacht. De motivatie van de jongere wordt gepeild en er wordt gekeken naar de huidige situatie.

Het intakegesprek is vaak de eerste keer dat een jongere vertelt over zijn/haar financiële problemen. Het helpt om de jongere zoveel mogelijk te laten vertellen, op zijn gemak te stellen en te complimenteren met de zojuist gezette stappen. Het vragen om hulp en het delen van een heel persoonlijk verhaal zijn beide onvoorstelbaar grote stappen in het proces van de jongere.

Schuldrust

De eerste stap in het programma is het in kaart brengen van de schuldproblemen en het bewerkstelligen van schuldrust. Dit doen de deelnemers individueel met een schuldrustcoach van ONSbank. Zoals eerder al aangehaald, legt de stress van schuldproblemen een enorm beslag op de hersencapaciteit. Het overleven van dag tot dag staat het stellen van lange termijndoelen in de weg. Dit belemmert zo goed als alles waarmee de problemen goed aan kunnen worden gegaan. Daarom is de eerste voorwaarde van het ONSbank programma de Schuldrust.

In overleg met de schuldeisers worden de schulden bevroren voor een periode van in ieder geval een half jaar. De deelnemers zijn even bevrijd van de stress die incassobrieven en deurwaarders geven. Hierdoor krijgen ze meer ruimte in hun hoofd, om te werken aan zichzelf en om toekomstplannen te kunnen maken. Bovendien scheelt het bevroren van schulden voor een half jaar ook in de totale schuldlast. De schulden lopen niet verder op door extra boetes of incassokosten, waardoor er rust ontstaat om overzicht te creëren in de schuldsituatie en een plan te maken voor een haalbare afbetalingsregeling. De schuldeisers wordt daarnaast gevraagd om de schuld terug te brengen naar het nominale bedrag, wat de uiteindelijke afbetaling nog een stap dichterbij brengt voor beide partijen.

Essentieel onderdeel van de begeleiding door de schuldrustcoaches is dat deze de jongere zelf leert communiceren met schuldeisers. Zodoende blijven de jongeren in de toekomst niet afhankelijk van hulp, maar leren ze hun rechten en plichten kennen.

We ervaren in de praktijk dat het regelen van schuldrust en het culturele workshopprogramma vaak parallel lopen. Zolang de jongere de structuur begrijpt heeft en het einddoel helder voor ogen heeft, hoeft dat geen probleem te zijn.

Oorzaak van het parallel lopen kan zijn dat de jongere iets later instroomde. Ook komt het voor dat er eerst stappen in het gedrag gezet moeten worden voordat er met de schuldrustcoach samengewerkt kan worden.

Beide gevallen komen met name voor als de aanvoer van jongeren divers is. Bij een groep waarbij de deelnemers tegelijkertijd binnenstromen via één gemeentelijke hulpinstantie is het eenvoudiger om de routekaart chronologisch te volgen.

Gezamenlijke kennismaking

In de gezamenlijke kennismaking ontmoeten de deelnemers elkaar. Zij zullen als groep het workshopprogramma doorlopen. Deze sessie is bedoeld om een eerste vertrouwensband te creëren tussen de deelnemers onderling en de ONSbank groepscoach. Dit doen we met laagdrempelige, fysieke en sociale oefeningen. Ook vertelt de groepscoach meer over de inhoud van het workshopprogramma en hoe de workshops van betekenis zijn bij het aanpakken van de problemen van de deelnemers. Als laatste vullen de deelnemers voor of tijdens de kennismakingbijeenkomst een 0-meting in over hun persoonlijke situatie omtrent hun schulden en tekenen ze het deelnemerscontract waarin ze hun commitment bevestigen.

Het bevestigen van de commitment van de jongeren in het contract blijkt van groot belang. We maken daarmee expliciet duidelijk dat het traject alleen resultaat oplevert als ze er zelf vol voor gaan en daadwerkelijk en actief aanwezig zijn bij elk onderdeel. In het verleden merkten we dat jongeren sneller afhaakten als we hen niet duidelijk maakten dat het slagen van het programma staat of valt bij

hun eigen commitment.

De doelgroep is geneigd andere dingen voor te laten gaan en niet helder te communiceren. Juist het ontwikkelen van een assertieve houding, heldere communicatie en het nakomen van afspraken geeft hen grip op hun situatie. Het schriftelijk bevestigen van hun commitment is daarvan het begin.

Cultureel workshopprogramma

Gedurende drie maanden volgen de deelnemers elke week een workshop van 2 uur in groepsverband. Dit culturele workshopprogramma laat hen zien dat verandering in hun leven mogelijk is. Door deze persoonlijke ontdekkingstocht raken ze een deel van de stress kwijt, worden ze zich bewuster van hun identiteit, wordt hun zelfvertrouwen versterkt en worden ze geholpen hun dromen voor de toekomst vorm te geven. De workshopleiders en groepscoach helpen de jongeren om hun kijk op zichzelf te veranderen: de jongeren zien zichzelf niet meer als slachtoffer van het systeem, ze ontwikkelen een nieuw en eigen perspectief, waarmee ze hun toekomst kunnen opbouwen.

Om persoonlijke aandacht te waarborgen wordt er in groepen gewerkt van maximaal 15 jongeren. Daarnaast wordt per groep bekeken met welke kunstenaars, coaches en creatieve makers we willen samenwerken. Op die manier kan ONSbank het leertraject afstemmen op de lokale context. Als laatste is er tijdens het hele workshopprogramma 1 vaste teamcoach aanwezig. De teamcoach kan de inhoud van de culturele workshops verbinden aan de alledaagse realiteit van de jongeren en fungeert als vertrouwenspersoon. De teamcoach is iemand die zelf ook schulden of problemen heeft gekend waardoor de jongeren zichzelf in de coach kunnen herkennen.

Persoonlijke begeleiding op gebied van werk of studie

Tijdens de looptijd van het cultureel workshopprogramma ontwikkelen de deelnemers een beter beeld van waar ze heen willen. Als dat nodig is krijgen ze individuele begeleiding door een jobcoach bij het vinden van een geschikte baan, studie of stage.

In de praktijk is gebleken dat jongeren op verschillende momenten in het traject aangeven behoefte te hebben aan ondersteuning van een jobcoach. Dat is afhankelijk van diverse factoren, zoals de rust die ze ervaren door het overzicht op hun financiële situatie, of omdat ze meer energie en zin hebben gekregen door de workshops. Sommige jongeren geven al tijdens het intakegesprek aan te willen zoeken naar een baan of studie. Onze jobcoaches komen het best tot hun recht als ze als vliegende kiep worden ingezet.

Samenwerking met reguliere maatschappelijke dienstverlening

De begeleiding op het gebied van schuldproblemen en loopbaan is altijd maatwerk. De schuldrustcoach, groepscoach en jobcoach koppelen problemen die ze tegenkomen bij de deelnemer terug naar de projectleider. En waar nodig kan worden samengewerkt met hulpverleners van maatschappelijke dienstverleningsorganisaties in de betreffende gemeente. Deze partnerorganisaties kunnen al tijdens het traject extra ondersteuning bieden, of pas aan het einde van het ONSbank-traject, als blijkt dat de deelnemer nog extra begeleiding nodig heeft. Denk onder meer aan ondersteuning bij het vinden van een woning, psychologische hulp, hulp bij verslavingsproblemen.

Afronding van het traject

Het ONSbank-traject wordt afgesloten met een feestelijk presentatiemoment, waar de deelnemers de ontwikkelingen van de afgelopen 6 maanden delen met elkaar en hun familie en vrienden. De uitkomsten van de culturele workshops

worden getoond en de stappen die de deelnemers hebben gemaakt in hun persoonlijke ontwikkeling worden benoemd en gevierd.

Na afloop van het programma maken de projectleider, teamcoach en schuldrustcoach samen met de deelnemer individueel de balans op. We bekijken of de jongere nu de gemaakte afbetalingsregelingen helder heeft en kan nakomen of dat hij/zij nog aanvullende ondersteuning nodig heeft, financieel of op andere gebieden. In het tweede geval regelt ONSbank een warme overdracht naar bovengenoemde partnerorganisaties. Na de overdracht neemt de partnerorganisatie de begeleiding van ONSbank over en eindigt het ONSbank traject voor de jongere. De overdracht en beëindiging van het traject leggen we zwart-op-wit vast met de deelnemer.

Aan het einde van het traject vragen we de deelnemer de T1 vragenlijst in te vullen, zodat we het proces kunnen evalueren en waar nodig kunnen aanscherpen.

Na ONSbank

Het traject is na 6 maanden afgelopen, maar we blijven beschikbaar voor als er nog vragen boven komen.

Veel jongeren voelen zich betrokken bij ONSbank na het afronden van het traject en willen zich graag inzetten voor andere jongeren met schulden. Sommigen van hen zijn bereid hun eigen verhaal in artikelen of documentaires over de schuldenproblematiek te delen, daar begeleiden we hen dan bij. Voor oud-deelnemers die nog een stapje verder willen gaan, is er ONSbank Next Level. Naast dat zij zich inzetten om het systeem structureel te veranderen voor jongeren met schuldproblemen, bieden wij hen met dit vervolgprogramma een volgende stap in hun eigen ontwikkeling.

OPBOUW CULTUREEL WORKSHOPPROGRAMMA

Stichting ONSbank werkt voor de invulling van het cultureel workshopprogramma met professionele cultuurmakers met een autonome praktijk. Dit doen we vanuit de gedachten dat juist deze autonome en creatieve levenshouding inspirerend kan zijn voor de jongeren. De sleutel ligt voor een groot deel in het creëren van authentiek contact tussen de jongere en de workshopleiders. Een contact van mens tot mens buiten de patronen van reguliere hulpverlening waar veel deelnemende jongeren in hun leven mee te maken hebben gehad. De focus ligt op het denken in mogelijkheden, niet op de problemen en de tekortkomingen van de jongeren.

Om de workshopleiders zoveel mogelijk de gelegenheid te geven om de workshops naar eigen visie in te vullen, hebben wij het cultureel workshopprogramma bewust alleen op hoofdlijnen bepaald. Een belangrijke factor voor de kwaliteit van het workshopprogramma ligt dus in de keuze voor de kunstenaars en culturele makers met wie wij werken. Een programmamaker stelt per traject een workshopprogramma samen waarin rekening wordt gehouden met de diversiteit van de groep (op grond van achtergrond en voorkeuren) en de actuele omstandigheden (bijvoorbeeld een online workshopprogramma zodra de coronamaatregelen fysieke ontmoetingen onmogelijk maken).

Op de volgende pagina's wordt de opbouw van het programma met de bijbehorende leerdoelen en mogelijke werkvormen beschreven.

Uit ervaring weten we dat het beter werkt wanneer we de jongeren niet vooraf het hele programma voorleggen. Het verrassingselement versterkt de open houding waarmee ze een workshop ingaan. Bovendien voorkomen we zodoende dat jongeren aan 'cherry picking' doen.

'Ik dacht alles alleen te kunnen...' Foto: Opnames voor de podcast 'Not About Debts', die de deelnemers in Arnhem in 2020 samen met theatermaker Wendelien Wouters maakten

WORKSHOP 1: Kennismaking en vertrouwen

Leerdoelen:

- Opbouwen van de vertrouwensband tussen de deelnemers onderling en tussen de deelnemers en de coach.
- Stress verlagen.
- Start maken met het maken van je persoonlijke verhaal.

Mogelijke werkvormen: spoken word, storytelling, lichaamswerk, muziek.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Rosana Salden (rap), Fouad Lakbir (storytelling), Nita Liem (choreografie en theater), Elten Kiene (spoken word), Ilja Haegens (muzikant).

WORKSHOP 2: Rust en vertrouwen

Leerdoelen:

- Weer in contact staan met je lichaam.
- Ontspanningsoefeningen doen.

Mogelijke werkvormen: lichaamswerk, beweging, boksen, muziek.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Nita Liem (choreografie en theater), Krista Flemming (boksen), Digna Poelman (boksen), Ilja Haegens (muzikant), Hüsni Kocabaş (bokser), Wendel Vers (trainer kickboksen).

WORKSHOP 3: Rust en roots

Leerdoelen:

- Weer in contact staan met je lichaam.
- Ontspanningsoefeningen doen.
- Terugblikken op waar je vandaan komt

“Om je doelen te bereiken moet je weten waar je grensgebied zit. Daar help ik je naar te zoeken.” Digna Poelman over haar workshop boksen. Foto: Amsterdam Nieuw-West 2019

Mogelijke werkvormen: lichaamswerk, beweging, dans, gesprekken.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Nita Liem (choreografie en theater), Krista Flemming (boksen), Digna Poelman (boksen), Hüsni Kocabaş (boksers).

WORKSHOP 4: Waarneming, jezelf en de ander

Leerdoelen:

- Gesprek voeren over vooroordelen.
- Leren wat verschillende perspectieven zijn en hoe elk perspectief een ander verhaal vertelt.
- Start met het maken van een zelfportret door zelfonderzoek te doen.

Mogelijke werkvormen: beeldende kunst zoals: fotografie, schilderen, boetsen, tekenen.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Khalid Amakran (fotografie), Johan Wagenaar (beeldend kunstenaar), Sander Breure & Witte van Hulzen (beeldend kunstenaars), Willem de Haan (beeldend kunstenaar), Anya Janssen (beeldend kunstenaar), Louike Duran (beeldend kunstenaar).

WORKSHOP 5: Waarneming, jezelf en de ander

Leerdoelen:

- Leren hoe je een beeld opbouwt en hoe je daardoor ook leert te structureren en plannen.
- Leren wat verschillende perspectieven zijn en hoe elk perspectief een ander verhaal vertelt.
- Verder werken aan een zelfportret door zelfonderzoek te doen.

Mogelijke werkvormen: Beeldende kunst zoals: fotografie, schilderen, boetsen, tekenen.

*"Zelf had ik het ook niet altijd even breed. Ik ben altijd blijven werken aan muziek en aan het doorgeven van kennis. Daardoor kan ik nu bezig zijn met wat ik graag doe", muzikant en producer Ilij Haegens.
Foto: Workshop Rotterdam, 2021*

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Khalid Amakran (fotografie), Johan Wagenaar (beeldend kunstenaar), Sander Breure & Witte van Hulzen (beeldend kunstenaars), Willem de Haan (beeldend kunstenaar), Anya Janssen (beeldend kunstenaar), Louike Duran (beeldend kunstenaar).

WORKSHOP 6: Regie over je leven

Leerdoelen:

- In beeld brengen wat jou tegenhoudt in je leven.
- Leren wat dit betekent voor je identiteit en de situatie waarin je je bevindt.

Mogelijke werkvormen: beeldende kunst zoals: schilderen, boetseren, tekenen. Of narratieve vormen als storytelling, spoken word, rap, scenarioschrijven.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Sophia Jannati (beeldend kunstenaar), Dominique Himmelsbach de Vries (beeldend kunstenaar), Louike Duran (beeldend kunstenaar), Youssra Benaya (ontwerper), Eef Veldkamp (beeldend kunstenaar), Ashar Medina (scenarioschrijver), Des Balentien (motivational speaker), Elten Kiene (spoken word).

WORKSHOP 7: Regie over je leven

Leerdoelen:

- Toekomstscenario's maken van hoe je leven eruit zou zien als die dingen je niet meer tegenhouden.
- Er bewust van worden dat verandering in je eigen handen ligt.

Mogelijke werkvormen: beeldende kunst zoals: schilderen, boetseren, tekenen etc. Of narratieve vormen als storytelling, spoken word, rap, scenarioschrijven.

Workshop 'Ik en de ander – omgang met beeldvorming' door fotograaf Khalid Amakran. Foto: deelnemer ONSbank-traject Amsterdam Zuid-Oost, 2018

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Sophia Jannati (beeldend kunstenaar), Dominique Himmelsbach de Vries (beeldend kunstenaar), Louike Duran (beeldend kunstenaar), Youssra Benaya (ontwerper), Eef Veldkamp (beeldend kunstenaar), Ashar Medina (scenarioschrijver), Des Balentien (motivational speaker), Elten Kiene (spoken word), Jelmer Konjo (beeldend kunstenaar).

WORKSHOP 8: Doelen stellen en grenzen kennen

Leerdoelen:

- Door in beweging te komen leer je doelen te stellen, maar leer je ook kennen waar je grenzen liggen.
- Handvaten krijgen hoe zelfdiscipline te vergroten.
- Omgang met conflictsituaties.

Mogelijke werkvormen: boksen, lichaamswerk, martial arts.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Digna Poelman (boksen), Wendel Vers (bokser), Hüsnü Kocabaş (bokser), Erno Pieter (trainer en acteur).

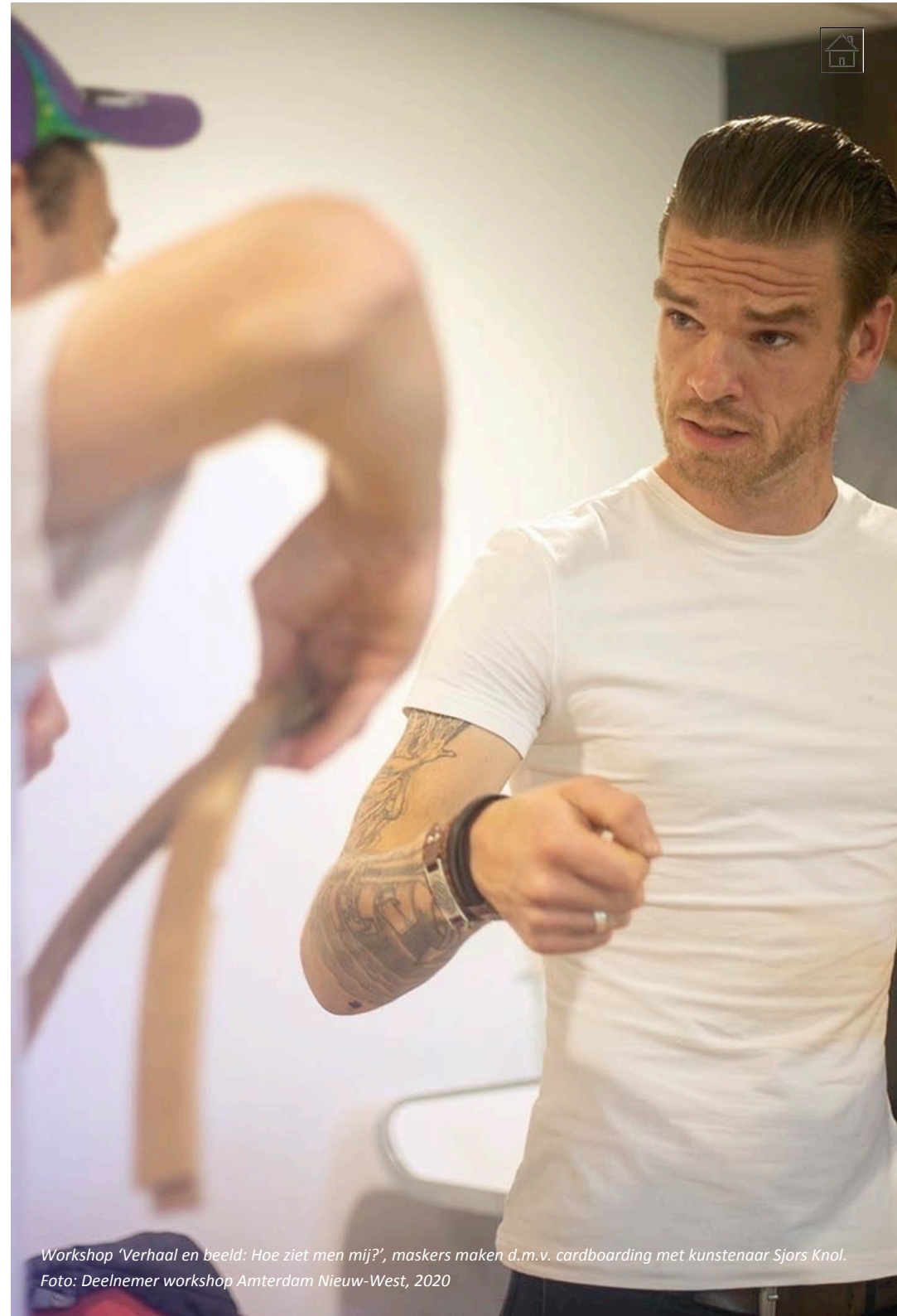
WORKSHOP 9: Jouw verhaal

Leerdoelen:

- Verzamelen van alle leerervaringen van de workshops.
- Nadenken over welk verhaal je wilt vertellen.
- Start maken met het schrijven van dit verhaal

Mogelijke werkvormen: storytelling, spoken word, rap, scenarioschrijven, theater.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Fouad Flakbir (storytelling), Luan Buleshkaj (woordkunstenaar), Ashar Medina (scenarioschrijver), Rosana Salden (rap), Wendelien Wouters (theatermaker), Elten Kiene (spoken word), Jelmer Konjo (beeldend kunstenaar).

WORKSHOP 10: Jouw verhaal

Leerdoelen:

- Verder schrijven aan je eigen verhaal op basis van de leerervaringen van alle workshops.
- Presentatietechnieken leren.

Mogelijke werkvormen: storytelling, spoken word, rap, scenarioschrijven, theater.

Workshopleiders met wie we gewerkt hebben: Fouad Flakbir (storytelling), Luan Buleshkaj (L-Deep) (woordkunstenaar), Ashar Medina (scenarioschrijver), Rosana Salden (rap), Wendelien Wouters (theatermaker), Elten Kiene (spoken word).

Feestelijke afsluiting

Feestelijke bijeenkomst waar de deelnemers vrienden en familie voor mogen uitnodigen. Een presentatie van het materiaal dat de deelnemers hebben gemaakt en een voordracht van hun verhalen. Deelnemers worden in het zonnetje gezet en krijgen een bewijs van deelname mee naar huis.

“Zien jullie dat het heel erg over organisatie gaat? Over concentratie en de dingen opbouwen.” Johan Wagenaar tijdens zijn workshop zelfportret boetseren. Uit de documentaire ‘De Schuldmachine’ van Camiel Zwart (BNNVARA en Viewpoint, 2018)

ROLLEN

We hebben ervaren dat korte lijntjes binnen de organisatie cruciaal zijn. Veel teamleden staan door hun rol al direct met elkaar in contact. Aanvullend brengen we de verschillende teamleden binnen een traject of stad regelmatig bij elkaar in een teamoverleg.

Projectleider

De projectleider is verantwoordelijk voor de opzet en uitvoering van een ONS-bank basistraject of preventief traject en is aanspreekpunt voor alle betrokkenen rondom dat traject. Bovendien zorgt de projectleider ervoor dat de kwaliteit van de ONSbank trajecten gewaarborgd blijft. De Projectleider draagt, samen met de groepscoach, schuldrustcoach en jobcoach, zorg voor de deelnemende jongeren in het traject. Projectleider legt verantwoording af aan de directeur van Stichting ONSbank.

Groepscoach

Per traject is er vanuit ONSbank een groepscoach die als rode draad functioneert in het workshopprogramma. De groepscoach is bij elke workshop aanwezig, zorgt ervoor dat de jongeren aanwezig zijn, signaleert problemen en functioneert als vertrouwenspersoon voor de jongeren. De coach speelt ook een belangrijke rol in het vormen van een brug tussen het werk van de betrokken culturele makers en het alledaagse leven van de jongeren. De groepscoach is ervaringsdeskundige en kan zich met zijn/haar levenservaring daadwerkelijk in de jongere verplaatsen en vormt vanuit die positie een gelijkwaardig gesprekspartner. De groepscoach heeft daarnaast affiniteit met kunst en cultuur zodat hij/zij de inhoud van de workshops weet te verbinden aan de alledaagse realiteit van de jongeren.

Schuldrustcoach

De schuldrustcoach is een ervaren creditmanager met een relevant netwerk bij schuldeisers. Met geduld en empathie helpt de schuldrustcoach de deelnemer

om grip te krijgen op zijn of haar financiële situatie. Hij/zij houdt overzicht en onderhoudt contact met de schuldeisers, maar ook met de gemeentelijke schuldhulpverlening of de jongerenconsulent indien de jongere in aanmerking komt voor een aanvullend traject via een van deze partijen. Schuldrustcoaches gaan samen met de jongere het gesprek aan met diens schuldeisers. Ze laten zien hoe het systeem werkt en leren de deelnemer om een assertieve houding aan te nemen. Dankzij hun inzet en netwerk kunnen afspraken worden gemaakt waardoor de deelnemer 6 maanden schuldrust krijgt om aan het workshopprogramma mee te doen en de motivatie vindt om zijn of haar problemen aan te pakken. Zij maken samen met de deelnemer afspraken met de schuldeiser voor een haalbare afbetalingsregeling. En zorgen dat de deelnemer na 6 maanden een helder beeld heeft van de eigen financiële situatie en het plan van aanpak, zodat hij/zij zelfstandig aan de slag kan.

Jobcoach

De jobcoach wordt ingezet om jongeren, die daar behoefte aan hebben, te begeleiden richting betaald werk of een passende opleiding. De jobcoach signaleert kansen voor de deelnemers van ONSbank op het gebied van werk en opleiding. Bovendien adviseren de jobcoaches op het gebied van inkomensondersteunende maatregelen. En zodra er hulp nodig is op andere levensgebieden, schakelen zij andere partijen uit het maatschappelijke veld in.

Programmamaker

De programmamaker is verantwoordelijk voor de invulling van het workshopprogramma. De programmamaker benadert hiervoor relevante kunstenaars en culturele makers en stemt met hen af hoe ze hun eigen praktijk kunnen vertalen naar een workshop die aansprekend en inspirerend is voor jongeren. Elk programma is maatwerk en elk programma biedt input om de methode aan te scherpen. De programmamaker is zelf professioneel werkzaam in de kunstwereld en heeft daardoor een breed en actueel netwerk, hij/zij weet de waarde van kunst in te zetten voor sociale vraagstukken.

Workshopleiders

De workshopleiders zijn kunstenaars en cultuurmakers die de belangrijke rol hebben om deelnemers tijdens het workshopprogramma te inspireren. Dit kan op verschillende manieren: doordat jongeren zich herkennen in het persoonlijke verhaal van de workshopleider, doordat de kunstvorm aansluit bij de belevingswereld, maar vooral omdat de workshopleider goed is in hetgeen dat hij of zij doet en dit ook overtuigend en geloofwaardig kan overbrengen.

Deze eigenzinnige mensen inspireren en helpen de deelnemers om zichzelf beter te leren kennen en hun kijk op de wereld te veranderen. Ze laten andere vormen van waarde, succes en kracht zien, dan die van geld, roem en uiterlijk.

Samenwerkingspartners

Belangrijke samenwerkingspartners zijn zowel hulpverleners als de schuldeisers.

Schuldeisers

Stichting ONSbank vindt dat er wat moet veranderen in het financiële systeem. Om dit te bewerkstelligen werkt Stichting ONSbank actief samen met schuldeisende partijen (zowel primaire als secundaire schuldeisers). We vragen samenwerkende partijen zich te engageren met de jongeren door bij aanvang van het programma schuldrust (een periode van 6 maanden waarin schulden worden bevroren) te creëren en na afloop akkoord te gaan met een haalbare afbetalingsregeling.

Daarnaast werkt Stichting ONSbank met schuldrustcoaches die zelf werkzaam zijn als schuldeiser. Deze schuldrustcoaches helpen in de bemiddeling naar schuldeisende partijen en kunnen, als collega schuldeiser, andere paden bewandelen dan de reguliere hulpverlening. Stichting ONSbank biedt hiermee schuldeisende partijen een handelingsperspectief in de omgang met jongeren.

Reguliere schuldhulpverlening

De ONSbank-methode gaat uit van samenwerking met andere partijen, waarvan de reguliere schuldhulpverlening een hele belangrijke is. Het huidige systeem maakt dat hulpverleners vaak gevangen zitten in beperkende protocollen en dat zij maar beperkte tijd hebben voor elke cliënt. Bovendien ontbreekt het ze soms aan contacten om een goede onderhandelingspositie te hebben bij de verschillende schuldeisers. De ONSbank methode kan als aanvullend gebruikt worden voor de reguliere schuldhulpverlening.

ONSbank's cultureel workshopprogramma en de begeleiding richting werk of opleiding is aanvullend op de hulp die deze schuldhulpinstantie al biedt. Wij maken anderzijds dankbaar gebruik van hun waardevolle kennis en ervaring. Hierdoor is de hulpverlening die aan de jongeren geboden wordt completer. Er is meer tijd en mankracht om aandacht te besteden aan de onderliggende problemen van schulden, zoals het wegnemen van stress en het toewerken naar zelfsturing.

Daarnaast bieden onze schuldrustcoaches extra ondersteuning – met hun advies, netwerk en activiteiten - bij de bemiddeling van schuldhulpverlening naar schuldeisende partijen. Op den duur kunnen de samenwerkende hulpverleners zich dit netwerk eigen gaan maken, wat hun hulpverlening ten goede komt.

Jongerenwerk en jeugdzorg

Naast dat sommige jongeren zelfstandig hun weg naar ONSbank vinden, worden er ook jongeren bij ONSbank aangemeld via jeugdzorg en jongerenwerk. Vaak gaat het om jongeren die (nog) niet klaar zijn voor ondersteuning vanuit gemeentelijke instanties. De hulpverleners van deze instanties hebben veelal al een goede band met de jongeren en kunnen inschatten of de ONSbank methodiek waardevol voor hen zal zijn. Bovendien raadplegen wij ook regelmatig de begeleiders van jeugdzorg als wij denken dat een deelnemer aanvullende ondersteuning nodig heeft.

PROFIEL DEELNEMER

Elke jongere met schulden wordt serieus genomen en mag in beginsel deelnemen, ongeacht achtergrond of hoogte van de schuld. Wel worden een aantal criteria in acht genomen voordat een intakegesprek met de jongere wordt gepland:

- Jongere is tussen de 18 en 27 jaar.
- Bestaan van schuldproblemen en de motivatie hier zelf iets aan te doen.
- Geen zware verslavingsproblematiek.
- Tijd om 2 uur per week aan het workshopprogramma mee te doen.
- De mogelijkheid om naar de workshoplocatie te komen.
- Voldoende leerbereidheid.

Onze ervaring is dat het belangrijk is deze criteria – met name motivatie en leerbereidheid – te delen met de partijen die jongeren aanmelden. Jongeren willen het liefst zo snel mogelijk van hun schulden af en geven daardoor soms sociaal wenselijke antwoorden. Om uitval te voorkomen is een goede screening essentieel.

Bij ONSbank helpen we jongeren onbevooroordeeld. Schuld is niet altijd je eigen schuld. Er zijn oneindig veel omstandigheden waardoor iemand in de schulden verstrikt raakt. Een groot deel van de jongeren dat zich aanmeldt voor een ONSbank-traject heeft al veel meegemaakt. Ze zijn vaak teleurgesteld en het vertrouwen in instanties kwijt. Ze zijn gewend om beoordeeld te worden op hun schulden of onvermogen om overzicht te bewaren. Ze voelen zich onbegrepen en ongezien.

Een belangrijk doel van het ONSbank-traject is dat jongeren weer het vertrouwen in hun eigen kunnen terugkrijgen. We zoeken samen met hen naar hun kracht en staan naast hen in de dingen die moeilijker gaan. We bieden hen een veilige omgeving, waar ze zich serieus genomen voelen en waar ze als gelijke behandeld worden. De stress die hen in een vicieuze cirkel houdt, nemen we weg, met schuldrust en door ontspanningsoefeningen in workshops. Dit alles maakt dat de jongere zich opener kan en durft op te stellen en dus beter geholpen kan worden.

“Je ellende delen en merken dat je niet de enige bent, dat geeft een enorme opluchting” Layla (20, deelnemer ONSbank Amsterdam 2020): Uit het artikel ‘Schuldrust’ in het Kansfonds Magazine

WAAROM DE INZET VAN KUNST EN CULTUUR?

We hebben verschillende redenen waarom we in onze aanpak werken met autonome kunstenaars en andere culturele makers. Als eerste bieden we op deze manier een andere leerervaring dan de talige aanpak van de reguliere hulpverlening. Er zijn verschillende manieren om te leren; door te luisteren, doen, ervaren, meeleven.⁹ Een groot deel van ons onderwijssysteem, maar ook hulpverlening, is vooral gericht op een talige aanpak, waarin leerlingen of cliënten met name gecoacht worden in het maken van een (rationeel) stappenplan. Deze aanpak werkt niet voor iedereen en dat geldt met name voor mensen die visueel ruimtelijk zijn ingesteld.¹⁰ Hoewel dit nog niet onderzocht is, is het aannemelijk dat er ook onder jongeren met schuldproblemen veel visueel ruimtelijke denkers zitten. Dit type denker heeft namelijk meer moeite met bijvoorbeeld het onthouden van 3-stappen instructies, is meer gedesorganiseerd en impulsiever dan mensen die sequentiële denkers zijn (mensen die een lineair en stapsgewijs denkproces hebben).¹¹

Daarnaast kan een persoonlijke en actieve samenwerking met kunstenaars, sporters, musici, theatermakers en *spoken word* artiesten als inspiratie werken voor de deelnemers om de wereld vanuit nieuwe perspectieven te benaderen. Iedereen heeft wel eens een boek gelezen of een kunstwerk of film gezien, waarna je opeens met heel andere ogen naar de werkelijkheid keek. Het idee van kunst als eye-opener passen wij ook toe in de workshops. Onze ervaring leert dat de eigenzinnigheid van onze workshopleiders stimulerend werkt¹². De deelnemers maken kennis met mensen die ongevraagd dingen creëren, vaak nog zonder dat daar geld tegenover staat. Ze zien krachtige personen, die los van maatschappelijke verwachtingen en vanuit een persoonlijke drijfveer te werk gaat. Door met deze creatieve makers op te trekken en samen met hen aan de slag te gaan, zien de deelnemers welke vrijheid je kunt nemen ten opzichte van traditie, normaliteit,

nuttigheid en mode. De kunstenaars en andere culturele makers laten de deelnemers zien dat ze hun eigen leven kunnen vormgeven en dat verandering mogelijk is.

Als laatste hebben veel deelnemers een rijkere culturele achtergrond dan alleen de Nederlandse. Zij zijn opgegroeid in Nederland, maar hun ouders niet. Hierdoor kunnen jongeren het gevoel hebben in twee werelden te leven. Een heel aantal van hen worstelt op bepaalde momenten met het zich thuis voelen in een of beide culturen. De culturele workshops bieden ruimte om over deze thema's te praten en om ervaringen uit te wisselen, waardoor de jongeren beter zijn of haar eigen weg kan vinden.¹³

Voor de samenstelling van het cultureel workshopprogramma wordt gezocht naar kunstenaars en cultuurmaker wiens manier van werken en thematieken binnen hun werk aansluiten op de grote lijnen in het programma. Ook zoeken we naar workshopleiders met verschillende culturele achtergronden zodat er een representatieve afspiegeling van de groep is. In het algemeen is het belangrijk dat de workshopbegeleiders zich kunnen verplaatsen in de leefwereld van de jongeren, zij dagen hen tenslotte uit om hun wereldbeeld te verbreden. Aan de betrokken kunstenaars en culturele makers wordt vervolgens gevraagd een lesprogramma te maken vanuit hun eigen werk. Elk ONSbank-programma is op maat gemaakt voor de groep en ziet er daardoor net iets anders uit.

⁹ Zie bijvoorbeeld de leerstijlen van Kolbe.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld de onderzoeken door Linda Silverman en Jeffrey Felder.

¹¹ Uit overzicht van Lesly Sword, directeur van Gifted & Creative Services Australia

¹² Zie het onderzoek naar het ONSbank programma uitgevoerd door sociaalpedagogisch bureau Noorda & Co, en de evaluatie van het ONSbank preventief programma uitgevoerd door stichting ONSbank in 2020.

¹³ Zie de evaluatie van het ONSbank preventief programma uitgevoerd door stichting ONSbank in 2020.

ONDERZOEK EN EVALUATIE

Ieder traject wordt onderzocht en geëvalueerd. Dit doen we door de deelnemers te vragen bij de start en na het afronden van het traject een vragenlijst in te vullen. Deze vragenlijsten worden sinds 2020 ingezet en zijn gebaseerd op het model van de Hogeschool van Amsterdam, lectoraat armoede interventies. Ze geven ons een beeld van de impact van ons programma op het (financieel) zelfbewustzijn van de jongeren.

Om meer inzicht te krijgen in de precieze werkzame elementen van ons programma, nemen we verdiepende interviews af met een selectie van de deelnemers, schuldrustcoaches, teamcoaches en workshopleiders. Deze interviews geven ons meer zicht over hoe we te werk gaan, wat werkt wel en wat werkt niet.

Met de conclusies en aanbevelingen wordt de ONSbank-methode verder aangescherpt. Daarnaast worden de resultaten verwerkt in een impactrapport, dat kan worden gebruikt als verantwoording richting subsidieverstrekking en om nieuwe partijen te werven die het programma willen ondersteunen.

“De groepsetting was heel fijn, want de gesprekken met elkaar waren heel waardevol. Je hoort waar andere mensen doorheen gaan en hoe ze met hun eigen problemen omgaan dat was heel leerzaam, maar ook mooi om zo intiem met elkaar te zijn.”

~ anonieme oud-deelnemer, in het impactonderzoek uit november 2021

Impactrapport november 2021

Het impactrapport van november 2021 brengt de impact van de trajecten in Amsterdam (één groep in 2019-2020 en één groep in 2020-2021) en een project in Rotterdam (2020-2021) in kaart. In dit rapport komt naar voren dat het programma door deelnemers als nuttig en waardevol ervaren wordt. Wat opvalt in de resultaten is dat de impact niet te vatten is in één specifieke richting, maar dat het per persoon verschilt wat iemand aan het programma heeft gehad. Voor de één was vooral de praktische ondersteuning waardevol, de ander had vooral veel aan de emotionele ondersteuning en weer anderen waarderen de bijdrage van het programma aan hun persoonlijke ontwikkeling.

De jongeren geven aan meer over zichzelf te hebben geleerd, zowel op het gebied van hun financiën als daarbuiten. Meer dan de helft geeft in de open vragen aan meer vertrouwen te hebben in zichzelf dan voor deelname aan het programma. De reacties laten tevens zien dat de jongeren meer perspectief en rust in hun hoofd ervaren.

“Het taboe om over schulden te praten wordt doorbroken bij ONSbank, ik heb schaamte opzij leren zetten. Dat vind ik heel positief.”

~ anonieme oud-deelnemer, in het impactonderzoek uit november 2021

Cijfers

Het eerste ONSbank-traject vond plaats in Amsterdam in 2016. Ruim 70% van alle 87 deelnemers tot nu toe heeft het traject volledig afgerond.

Voor 91% is volledige of bijna volledige schuldrust gecreëerd. De overige 9% had geen schuldrust nodig en/of kon direct de gemaakte betalingsregelingen nakomen.

Wat betreft kennis van de eigen financiële situatie laten de resultaten van het impactrapport zien dat ruim 80% van de respondenten na afloop van het programma aangeeft dat zij meer overzicht hebben over geldzaken. 82% van de respondenten heeft tijdens het ONSbank programma betalingsregelingen getroffen. Voor een aantal jongeren is alleen een afbetalingsregeling niet voldoende, zij worden tijdens of na de schuldrustperiode warm overgedragen aan de schuldhulpverlening.

Voor de groep in Rotterdam werkte ONSbank zowel voor, tijdens en na het traject nauw samen met de gemeente Rotterdam. Dankzij deelname aan het ONSbank-traject konden 7 van de 10 deelnemers doorstromen naar het Jongeren Perspectief Fonds.

“Ik durf nu om hulp te vragen en weet ook beter m'n financiën op orde te houden en maak mijn post weer open.

Ook heb ik door heel veel inzet te tonen werk gevonden om een betere toekomst voor mijzelf en mijn kinderen te creëren. Zonder de hulp van de begeleiders van ONSbank en het vertrouwen dat je in ze kan hebben, had ik het nooit gered.”

~ anonieme oud-deelnemer, in het impactonderzoek uit november 2021

CONTACT

Het ONSbank-traject is een aanvulling op het bestaande systeem van de betreffende gemeente en komt het best tot zijn recht in samenwerking.

Wil je (als gemeente) samenwerken met Stichting ONSbank of wil je ons op een andere manier helpen om nog meer jongeren een toekomst zonder schulden te bieden?

Neem dan contact ons op via:

info@onsbank.nl

Tel: 06 30241046

Stichting ONSbank
Amsteldijk Zuid 177
1189 VM Amstelveen

www.onsbank.nl

KVK 69738947

Stichting ONSbank heeft de ANBI status

*©Stichting ONSbank, november 2021. Foto's door Omri Bigetz, Mark Bolk en Jip de Jonge
Afbeelding voorblad: feestelijke afsluiting van het ONSbank-traject in Zaanstad, 2020
Afbeelding achterblad: feestelijke afsluiting van het ONSbank-traject in Rotterdam, 2021*

*Deze handreiking werd gemaakt in opdracht van het Ministerie van VWS en Kansfonds.
Zij maakten tevens twee recente trajecten in Amsterdam en Rotterdam mogelijk als onderdeel van hun Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren.*

Het delen van het beeldmateriaal en de tekstuele inhoud in dit document mag uitsluitend na ontvangst van schriftelijke toestemming door Stichting ONSbank.

